

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך | פחד כנגד ביטחון

ללא אבא ואמא. אצלו הריחוק מאבא ואמא אינו מפחיד, כי מחמת העדרם הוא אינו מודע לא לקיומם ולא לריחוקם ממנו – ולכן הוא אינו מכיר בהם כשורש אליו, ממילא אין לו שום סיבה לפחד.

פחד של ספק - צידוף נוחות הטומאה התקף ביותר

לפני שנעסוק בכוח הפחד החיובי המתוקן, נבאר עוד נקודה אחת של פחד שלילי. הגמרא במסכת פסחים אומרת שכאשר אדם מניח ידיו על הנחיריים או שאינו נוטל ידיו מיד אחרי שאכל שחליים או הקיז דם או הסתפר או גזז ציפורניים – נופל עליו פחד, אך הוא עצמו אינו מבין ממה הוא מפחד.

נתבונן בהגדרה מעניינת זו – שאדם מפחד ואינו יודע ממה הוא מפחד, וננסה להבין היאך יתכן שאדם יפחד מבלי להבין מהי הסיבה שגורמת לו את תחושת הפחד.

הגמרא במסכת פסחים אינה עוסקת בשאלה זו, אך בכדי לענות עליה נתבונן בסוגיה נוספת בה הגמרא כן דנה היאך יתכן שאדם יפחד מבלי לראות את הדבר שגורם לו פחד. במסכת מגילה הגמרא מביאה את מעשה החזון של דניאל שראה דמות מלאך נורא, שלו עצמו ודאי גרם לפחד עצום – 'לא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למ־שחית'. אך נוסף על כך מספר שם דניאל – 'והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדלה נפלה עליהם ויברחו בהחבא'. הגמרא מבארת כי אותם אנשים היו הנביאים חגי זכריה ומלאכי, אך הוקשה לה: עד כמה שאותם הנביאים לא ראו את המלאך, אם כן מדוע הם פחדו כל כך? ותירצה הגמרא: 'אף על גב דאינהו לא חזו מזלייהו חזוי', כלומר, הם עצמם לא ראו את הסיבה שגורמת לפחד (הם לא ראו את המחזה הנורא של המלאך – לבוש בדים ומתניו חג־רים בכתם אופז. וגויתו כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו כלפידי אש וזרעתי ומרגלתי כעין נחשת קלל וקול דבריו כקול המון) אך מזלם כן ראה, ועל כן הם פחדו. לפי העולה ממסקנת הגמרא שם – בכל פעם שאדם חש פחד, אזי למרות שהוא אינו רואה שום דבר שאמור לגרום לו לפחד, שידע שקיימת סיבה לפחד אך היא אינה נקלטת בכלי המודעות הנמוכים שלו, אולם מזלו כן רואה את גורם הפחד. כלומר, ישנם מקרים מיוחדים שהפחד אינו מגיע מה-'מודע' באדם אלא ממה שמעל למודע – מ-'מזלו'. 'מזלו' הוא זה שרואה את הדבר שגורם את הפחד, והרבדים הנמוכים יותר בנפש רק חווים את תחור־שת הפחד, מבלי להיות מודעים לסיבה שגורמת אותו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך.

פחד להתרחק משורש מציאות הנבראים - מהתורה

על דרך זו נבין את לשון חז"ל כי הפחד המוזכר בפסוק 'אשרי אדם מפחד תמיד', מיוחס לפחד מ-'דברי תורה', על פי הפירוש הפשוט שהזכרנו בשם רש"י במסכת ברכות – פחד משכיחת תלמודו. לכאורה יש להבין – מדוע צריך לפחד מ-'דברי תורה'? נתרץ קודם שיא זו על פי שתי הנקודות שביארנו זה עתה ביחס ל-'פחדו בציון חטאים': בפשטות אפשר לתרץ שכשם שהפחד מחטאים בציון נובע מכך ששם הוא מקום גילוי שכינה. ואם כן, עד כמה שהפחד שייך יותר במקום של גילוי קדושה, הרי אין לך קדושה גדולה יותר מדברי תורה. על כן, מדברי תורה יש לפחד.

נחיד ונבאר תירוץ עמוק יותר. על דברי תורה נאמר – 'ושננתם לב־ניר', ודורשת הגמרא בקידושין – 'שיהו דברי תורה מחודדים בפיר' ('פה – חד'). שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד'. כידוע, כאשר אדם מפחד והוא פותח את פיו ומדבר, המילים יוצאות מפיו בגמגום. אם כן, במאמר חז"ל זה ישנה הבחנה שהגמגום מסמן ומעיד על רגש של פחד. נעמוד על הבחנה זו וננסה להסבירה לפי ההקשר לפחד מדברי תורה.

הבורא הוא הקב"ה, הנברא הראשון שהוא שורש למציאות כל הנבראים אחריו היא התורה. שהרי על התורה נאמר – 'ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז', ובזוהר המפורסם לכל נאמר – 'אסתכל בה באורייתא וברא עלמא'. ואם כן, על פי דברינו – כי הוית כוח הפחד היא עצם הריחוק של עלול מעילתו, ושל ענף משורשו. לפי זה מובן, שכאשר אדם פנימי, שעמל בתורה, קשור ואדוק בה, מלא וגדוש ובה הוגה תמיד. אדם כזה מרגיש וחש כי התורה היא שורשו, ממנה הוא יונק את חיותו, הוא והיא מאוחדים. במידה ואדם נעלה זה, נשאל על דבר תורה והוא מגלה כי הדבר אינו ברור ומחוויר לו, אין כל דבריה מחודדין בפיו, ולכך הוא מגמגם ועונה. הוא בעצם מגלה כי הוא נפל מאחיזתו באחדותו עם התורה, הוא מגלה מציאות של ריחוק ממנה, המרחק הזה מוציא את מערכת הפחד הפנימית שלו לגילוי. זהו פחד מדברי תורה.

תחושת פחד זו מדברי תורה רחוקה ונעלמת מרוב בני אדם, אך אין זה מפאת היותם קרובים לדבריה או אדוקים ומאוחדים ומחודדים בה. אלא להפך, לרוב ריחוקם כבר נעלמה מהם התפיסה והתחושה כי התורה היא שורש להם. לכן הריחוק ממנה לא נתפס אצלם כריחוק של ענף משרשו. משל לילד שננטש בהיותו פעוט, והוא גדל איכשהו

ב"ב, טז, ע"ב - רשב"י אומר, אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקב"ה בגלגל חמה. ועיין של"ה (לך לך, תורה אור, ה) אברהם אבינו אבן "גדולה" המאירה היתה לו.

ובביאור מהות אבן טובה זו, עיין ספר אפריון (שמיני) ז"ל, ופירשו המפרשים, כי החכמה דומה לאבנים טובות ומרגליות (ובפרטות יותר, עיין אמרי מנחם (חיי שרה) ז"ל, אבן טובה רומז לאמונה, דאבן הוא לשון הבנה, וכו', והיא האמונה התלויה בלב, עיי"ש), ואברהם אבינו ע"ה הנהיג והרגיל אנשים רבים בצוארו, ר"ל בדיבורו הנעים שדיבר על לבם, והוכיח להם כי השי"ת משגיח בעולמו, עד שכל חולה, ר"ל, חולי הנשמה שהיו באמונות כוזבות ורעות, מתרפא והאמין בהשגחת השי"ת. וכשנפטר אברהם אבינו ע"ה, תלאה הקב"ה בגלגל חמה, פירוש שממהלך החמה ויתר צבא השמים יוכלו ללמוד ולהבין כי השי"ת משגיח בעולמו, עכ"ל. ועיין קרוב לכך בעקידת יצחק (שער ד, בראשית, ד"ה למה). ועיין עוד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג, קונטרס דברי חפץ, נצבים). ואמרי אמת (חיי שרה, תרצב, ד"ה וחלה). ועיין בפרטות יותר באפיקי ים (ב"ב, טז, ע"ב).

וביאור נוסף מצינו בקדושת לוי (חיי שרה, ד"ה וזהו) ז"ל, כי אותיות נקראין אבן, כמבואר בספר יצירה (פ"ד, מ"ב) שני אבנים בונות שני בתים, וזהו "תלויה בצוארו", דהיינו שהיה עושה תמיד "אותיות" של חסד, וגרם בזה השפעה (ומעין כך עיין אורח לחיים, חיי שרה), ולפיכך כל הרואה מיד נתרפא, עכ"ל. [ובפרטות יותר, "אות יו"ד נקרא אבן", עיין תיקונים (קיב, ע"א), אבן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק. עיי"ש. ועיין עוד זוה"ק (בראשית, מו, ע"א). ועיין ציוני (וירא). ושפע טל (חלק טל, ש"ד, פ"ג). ופרדס רימונים (שער כב, פ"ד). ופרי צדיק (חקת, ו)].

וביאור נוסף מצינו בבן פורת יוסף (לך לך, ד"ה ורשב"י) ז"ש רשב"י אבן טובה היה תלויה לאברהם, שכל חולה וכו', ר"ל כי שם ב"ן היינו שם הוי"ה במילוי ההי"ן (יו"ד ה"ה ו"ו, ה"ה, עולה ב"ן, כנודע) בחיבור עם אות א' נקרא אבן, ונודע כי אות א' דוכרא וכו', וז"ש אבן טובה היה לאברהם (בחינת מלכות - נקבה) בעלייתה בחיבור דוכרא, עיי"ש. ועיין תולדות יצחק (חיי שרה) ז"ל, אבן, אותיות אב-ב"ן, רומז שהיה ממשיך א"ב הרומז לחכמה, לשם ב"ן הרומז לעשיה, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ב"ת, נה, ע"ב - מצא מעות מפוזרות, הרי אלו שלו. כאבני בית קוליס, חייב להכריז. ואלו הן אבני בית קוליס, אחת מכאן ואחת מכאן, ואחת על גביהן. ועיין ע"ז, מט, ע"ב, ואילך.

ואמרו (סנהדרין, ס, ע"ב) הזורק אבן למרקוליס, זו היא עבודתה. ושם (סד, ע"א) אע"ג דמיכוין למירגמיה. ואמרו (חולין, קלג, ע"א) אמר רב זירא אמר רב, כל השונה לתלמיד שאינו הגון, כזורק אבן למרקוליס, שנאמר כצורר אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד, וכתוב לא נאווה לכסיל תענוג. ואמרו (תוספתא, שם, פ"ז) כשם שזורק אבן למרקוליס עובד ע"ז, כך כל המכבד רשע הרי זה כעובד ע"ז. ועיין פרישה (סימן רמ"ו). ועיין ספר המידות (ערך צדיק, אות יד) העושה טובה למי שאינו יודעה כזורק אבן למרקוליס. ועיין פתחי שערים (נתיב אבי"ע, פתח יד) מרקוליס גימט' מות, עיי"ש.

ועיין תוס' (סנהדרין, סד, ע"א) אומר ר"ת, קילוס שמה, לשון שבח, אלא שחכמים כינו אותה לגנאי וקראוה קוליס לשון לעג וקלס. ועיין הפלאה שבערכין (ערך מ, מרקוליס). וזהו לשון מרקוליס, מר-קוליס. לשון מרירות בקילוס. ולשון מר - החלפה, המרה, כמ"ש התוס' וברטנורא. והנה אמרו (ברכות, נז, ע"ב) ת"ר, הרואה מרקוליס, אומר ברוך שנתן ארך אפים לעוברי רצונו. עיין תוס' (שם) ז"ל, פירש ר"י, לא ידענא אמאי נקט מרקוליס יותר משאר עבודת כוכבים.

והנה יעויין בערוך (ערך מרקוליס) בסוגריים שם ז"ל, א"ב, פירוש בלשון רומי מרקוליס, שם אליל ממונה על עוברי דרכים, והיו מקימים פסל זה בפרשת דרכים עשוי מאבן ובידו נטויה היה מורה הדרך אשר ילכו בה, וגם היו מקימים אבן אחת על שתי אחרות בפרקי הדרך, והאורחים בעברם לכבוד האליל משליכים שם האבן, עכ"ל.

ועומקם של דברים. כי צורת מרקוליס ב' אבנים, זה מכאן וזה מכאן, והיינו מעין פרשת דרכים שיש דרך לצד זה ודרך לצד זה. והאבן באמצע ע"ג, הוא כח ההכרעה ביניהם להיכן לילך. וזהו מרקוליס, שהיה מורה הדרך אשר ילכו בה. ובשורש הקדושה זהו בחינת יחוד כנודע, בחינת איש ואשה, ושכינה על גבם. והשכינה בחינת אבן, כמ"ש לעיל. וצורה זו נקראת סגלתא כנודע (ובה לא היה פגם ושבירה, כנודע, ומשם יניקת מרקוליס, ודו"ק היטב). ולכך אמרו שהרואה מרקוליס אומר ברוך שנתן ארך אפים לעוברי רצונו. כי דייקא נגלה שורש אור זה במרקוליס, כי בעצם הויתו נגלה אור השכינה שעל גבם, וזהו פנימיות מדרגת ארך אפים שמשתמשים בכרתו של מלך ומאריך אפיו.

ולכך השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס, כי זהו בחינת ארך אפים, שמשפיע למי שאינו ראוי.

כי תבוא | י-ל

שְׂרֵי הַתִּיבוֹת הַמִּרְכִּיבוֹת מֵאִמֵּר זֶה:

אביאל, אביגיל, אביחיל, אביטל, אבימאל, אבימלך, אבישלום, אגלי, אהליאב, אהליבה, אהליבמה, אויל, אולי, אוריאל, אחיתפל, אחימלך, איזבל, איל, אילה, אילון, אילמה, אילן, אילת, איתאל, אלגביש, אלי, אלהים, אליאב, אליאל, אלידד, שליה, אליהו, אליהוא, לפני, אלימלך, אליצפן, אליפז, אליעזר, אליצור, אליקים, אלישבע, אלישיב, אלישמע, אלישע, אציל, אריאל, אביגיל, בדיל, דניאל, היכל, חיל, חליל, חלמיש, יזרעאל, ירושלים, ישראל, כלי, כשיל, לוי, לחי, בליעל, נפתלי, עליל, פתיל, קעילה, שלישי, בתולים, גבריאל, גדיאל, גדליה, גיל, גילה, גליון, גליל, גלילות, גמליאל, דבלתימה, דליה, דלילה, הואיל, היכל, הללויה, מלכיאל, משכיל, נחיל, עליון, עליה, פיל, פלטי, שולמית, שילוני, אהליבמה, אלידע, אליאל, בדיל, ילקוט, יבל, יקבצאל, ציקלג, ברזלי, אראיל, חסיל, חוילה, חזיאל, חליל, חלקיה, חניאל, יבול, יבנאל, יעל, יחיאל, יחלאל, וילון, ילק, ישמעאל, לביא, כליון, כליל, אבירם, אישה, לי, לבני, לילה, ליש, מישראל, מלואים, שלמים, בלי, מבלעד, מחיאל, מיכאל, מיכל, מישראל, מליצה, מלכיה, מלכיאל, נחליאל, מעיל, עיבל, עילם, עליה, עתליה, פיכל, פלטיהו, פליטה, פניאל, קדמיאל, קעילה, תלמי, חוילה, חיאל, חיל, חכליה, חכלילי, חלילה, חליפה, חלקיה, יבול, יובל, יבנאל, יבלת, יזרעאל, יחיאל, יחזקאל, ילד, ילפת, ילק, יעל, ישמעאל, ירבעל, כליון, כליל, כליה, פלגי, אביגיל, כסיל, אוריאל, אוריה, אויל, אליפז, אליקים, איתאל, מיחל, מלכיאל, עתניאל, לפיד, לפי, קדמיאל, שלמים, אילת, אליהו, אלוקים, מהיטבאל, מחוילה, חלמיש, יזרעאל, מיכאל, מיכל, מישראל, מליל, פלשתיים, מצלתים, משכיל, נחליאל, סליחות, עגיל, עיבל, עילם, עלי, עליז, פוטיאל, פילגש, פלאי, פלטיאל, פליטה, פתיל, ציקלג, צלי, צלוחית, קלוי, רמליהו, שאלתיאל, שילה, שליו, שליח, שליט, שלישי, שלמיאל, תכלית, תלוי, תלמיד.

לוי. לי-ו. הנה אות יו"ד, מנין עשרה, שורש כל נברא, עשרה מאמרות, עשרת הדברות, ועוד, כנודע. אולם העשרה מתפרטים לג' פעמים, ונעשה אות ל', שלשים, מלשון לולאה, חיבור כל ג' מערכות אלו יחדיו. וזה נגלה במלת שלישי, לי-ששי. ובכללות נגלה בכלל ישראל, בשמם ישראל, לי-אשר. כי ישראל הם בבחינת תלת קשרין מתקשרין דא בדא, קב"ה, אורייתא וישראל. וכביכול בכל אחד יש בחינת עשר, בקב"ה (אמר ודיבר עשרה, כנ"ל), ובתורה נחקקו עשרה מאמרות ועשרה דברות, ובישראל נגלה בשורש עשרה נסיונות שנתנסו אבותינו. ויחדיו עולה ל'. ובפרטות נגלה בלוי, לי-ו.

וכח הממוצע המחבר הוא עיקר גילוי זה, ונקרא תלוי, בבחינת בינונים תלויים ועומדים, עומדים בנקודת אמצע לחבר צדיקים ורשעים כמ"ש הגר"א (בריש ספד"צ). תלוי, לי-תו.

ובנפש נגלה עשרה כנ"ל, ובזמן נגלה בפסח שיש דין לאכול את הפסח צלי, צ-לי. ובשבועות ניתנו עשרת הדברות. והוא יום החמישים, בחינת יובל, לי-וב. ובסוכות, גובה של סוכה לא פחות מעשרה טפחים. ויחדיו עולה ל', ג"פ י'.

ובמקום נגלה בפרטות בירושלים, לי-רושים. ובפרטות יותר, בביהמ"ק, הקרבת קורבנות, קרבן שלמים, לי-שמם. והיפוכו, קרבן עולה שעולה כליל, לי-כל. ובפרט במשכן שילה, לי-שה.

ובמלאכים, נגלה כן במיכאל, שהוא מקריב נשמות ישראל ע"ג מזבח של מעלה. מיכאל, לי-מכא. וכן נגלה באליהו, לי-אהו, שמצרך ומחבר, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. וכן בנביאים, כגון יחזקאל.

ובקלקול זהו בחינת אויל, לי-או, שנחסר צירוף הנ"ל. וכן כסיל, כס-לי. ובפרטות זהו קטנות של כל יחיד שחסר דעת בחינת חש"ן, וזהו ילד, לי-ד. והוא הפסולת היוצא מאברהם ויצחק היפך יעקב. מאברהם, ישמעאל, לי-שמעא. ומיצחק, מזרעו של עשו, אליפז, לי-אפז. ובתיקון דעשו, נגלה במלכי עשו, מלך השמיני הדר, בשם אשתו בת מהיטבאל, לי-מהטבא.

ובזמן, זהו בחינת לילה, לי-לה, זמן של העדר חיבור.

ובמקום, חוילה, לי-חווה. שורש קלקול של חווה אשת אדה"ר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליטי"א במיוחד לעלון זה

אגוז - אוכל וג' קליפות

אגוז, כאשר רבותינו באים לצייר שיש מציאות של פרי, שעליו יש את ה"קליפה קודמת לפרי", הציור השלם של ה"קליפה קודמת לפרי" שמתגלה בכל היקיפו, הוא מוגדר בלשון רבותינו - אגוז.

כידוע, יש בכללות ג' קליפות, שאלו הם המבוארים ביחזקאל, וג' הקליפות גם יחד שמצטרפים בפרי אחד, הציור של זה, זהו הציור של אגוז. באגוז יש את תוכו שהוא אוכל, וחיצוניותו, ג' הקליפות דקלקול, והממוצע ביניהם, שהיא הקליפה הנאכלת עם הפרי.

זהו אגוז שהוא בשרשי הא' - ג' שבהם אנחנו עוסקים השתא, כח הא', פנימיות האגוז שהוא "אוכל", או הקליפה האמצעית שהיא הא', וכח הג', הג' קליפות שמתגלים באגוז.

אגוז א' - גוז

כחה של הקליפה בכללות היא להבדיל בין דבר לדבר, לעכב על הדבר הפנימי, להיות מחיצה המבדלת, במלאכות של שבת זה מוגדר **מלאכת גוז**, לגוז דבר, או כלשון הגמ' בנדרים "מיגז גיז" לגבי הפרת נדר, או לגבי בגדי כהונה כשהם ארוכים וחוצצים אותם באבנט, שהאבנט "מיגז גיז" את אורך הבגד, וכן ע"ז הדרך.

וא"כ, שם תואר אגוז, הוא מלשון תואר של לגוז את הדבר, לחתוך את הדבר, הקליפה היא מחיצה המבדלת, שהוא יוצרת מציאות של "מיגז גיז", זו ההגדרה הכוללת של אגוז.

כמו שנתבאר, בכללות ישנם ג' קליפות, כמו שבקדושה יש כח של שלושה, אברהם, יצחק ויעקב, "זה לעומת זה עשה האלקים", כך גם במציאות כח הקלקול, בכח הקליפה יש ג' קליפות.

וההגדרה השורשית ממש מה המהות של הג' קליפות הללו, שהם כנגד אברהם יצחק ויעקב שבצד הקדושה.

מידתו של יעקב אבינו, והקליפה שלעומתה

מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה מידתו של יעקב אבינו, כמו שנאמר בקרא "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", "דמות תם חקוקה בכסא", וכמו שאומרים רבותינו כידוע, שבקשו מלאכי השרת לומר לפניו שירה, הם נסתכלו למעלה בכסא וראו את דמותו, והם נסתכלו למטה בארץ וראו את דמותו, מעין כך חז"ל אומרים גם על אדם הראשון, שהרי "דמות שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה

דאדם הראשון", והגדרת הדבר, אין כוונת הדבר שדמותו של יעקב אבינו נמצאת למעלה בכסא, ודמותו נמצאת למטה, כאן בארעה, אלא הגדרת הדבר שהדמות שלו הוא מ- למעלה עד למטה ומלמטה עד למעלה, הוא ה"סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", וא"כ, צורת הדמות שלו היא, מלמטה עד למעלה, "מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה".

וסדר הדבר, בסולם נאמר "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", יש עליה משלב לשלב, בעליה משלב לשלב, כל שלב שהאדם רוצה לעלות, יש קליפה שמעכבת את אותו מציאות של עליה, "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו", לעברו משלב לשלב, שזה ההגדרה לעלות.

ובהגדרה מדוייקת יותר, ישנם שני צורות יסודיות בבריאה, **צורה של עיגול לפני מן עגול**, ומצד כך יש אופן של כניסה לפני, ועוד לפני, ועוד לפני.

ויש אופן של **מלמטה למעלה**, עליה, שלב על גבי שלב.

ובין כך ובין כך, או בכניסה לעולם יותר פנימי, או עליה לעולם יותר עליון, בזה נאמר הגדרת הדבר, שיש מציאות של קליפה.

אבל נחזור עוד פעם א"כ, כנגד כחו של יעקב אבינו, עליה מתתא לעילא, "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה", בכל שלב ושלב בשלבי הדבר, יש מציאות של קליפה, כלומר, כח המעכב לעלות לאותו עולם.

ולפי"ז, איפה נמצא הכח המעכב, הוא לא נמצא בעולם העליון, אלא הוא נמצא בין העולם התחתון לעולם העליון, לכן מוגדר בדקדוק בדברי רבותינו, שבקומה העליונה כביכול, אצלו יתברך שמו, ששם נאמר "לא יגורך רע", היכן יש שמה מציאות של קליפה - הרי אין שמה מציאות של קליפה, כי ע"ז נאמר הרי, "לא יגורך רע", שאין שמה מציאות של רע, אלא מקום הקליפה הוא, הקליפה היא המעכבת מלעלות למדרגה של "עולם שכולו טוב", שעליו נאמר "עוז וחדוה במקומו", - "לא יגורך רע".

א"כ, זה הכח המקביל לכחו של יעקב אבינו, כח הקליפה שמעכבת מלעלות משלב לשלב.

הקליפה שכנגד יצחק אבינו

החלק השני שבג' הקליפות, זה כנגד יצחק אבינו, זוהי קליפה החופפת על מציאות הפרי, והדוגמא היסודית שבה אנחנו אוחזים השתא, זהו ההגדרה של אגוז "תוכו אכל קליפת זרק", זה נאמר מעין כך בעוד פירות, כמו שאומרת הגמ' בחגיגה כידוע, ביחס לרבי מאיר ואחר, "תוכו אכל קליפתו זרק", כלומר, זו קליפה הנמצאת בחוץ, מסביב לדבר, האדם אוחז

הג' קליפות שמתגלים באגוז, הוא השורש לכל הקליפות כולם ואלו הם שלושת המעכבים, שהם מציאות הקליפות.

עיקר גילוי הקליפות שמתגלים על דרך כלל, מדגישים, חילקנו אותם לשלושה, אבל בצורה של האגוז, שכך היא עיקר גילויים. יש דבר שחופף על גבי הפרי עצמו שעל ידי כן הוא מעכב מלהגיע לאוכל עצמו, וכדרך להסיר את מציאות הקליפה על מנת לגעת במה שנמצא בתוכו, וע"ז נעמוד, בעיקר יסוד הדברים לאחר שבואר שלושת סוגי הקליפות, בסיעתא דשמיא.

כח הרע שקודם חטא עץ הדעת, וכח הרע שנתחדש בחטא

א"כ, המדרגה השניה שהיא עיקר הגילוי של מציאות הקליפה, היא מעכבת מלהיכנס לפניו, יש הגדרה יסודית מה שמבואר בדברי רבותינו, יש בזה בר' חיים וואליזינר ועוד, שיש הבדל בין כח הרע שהיה בבריאה קודם חטא אדם הראשון לכח הרע שנתחדש בחטאו של אדם הראשון, תולדת החטא עצמו. קודם החטא, הרע היה מבחוץ, לאחר החטא, הרע נמצא בתוכו, כשמציירים את זה בציור של תפיסת נפש, כאשר הרע נמצא בחוץ, האדם תופס שיש לו מסית ומדיח, "כי יסיתך אחיך", הוא מרגיש ותופס שכח המסית שלו נמצא בחוץ, אבל כאשר היצר הרע נמצא בפנים, שזה מוגדר הרי, בלשון הגמ' בסוף סוכה "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" שזהו יצרו של אדם שעומד וצפון בליבו, כלומר, הוא תופס את המציאות של הפנים של האדם, שהאדם מזהה את היצר כעצם נקודת ה"אני", זה ההגדרה השלישית של הקליפה שהזכרנו, שבהגדרה השלישית, נקודת הפנים היא קליפה, כלומר, זה מקום ה"צפון", מקום הנקודה הפנימית שנתפסת כעצם ה"אני", שם חל מציאות הקליפה שם מקום ההסתה של היצר הרע.

וא"כ, זה ההבדל בין קודם החטא ללאחר החטא, בקודם החטא, הגדרת הדבר הוא מציאות של רע שנמצא חוצה לאדם, ואחר החטא, הוא נמצא בתוכו "הצפוני ארחיק מעליכם" - "עומד וצפון בליבו של האדם".

אבל עוד פעם, חוזרים א"כ, להגדרה השניה - שהיא ההגדרה השורשית, ולפי זה, להגדרה השלישית, ההגדרה השניה שבמציאות הקליפה, שהיא חופפת על הדבר ומעכבת מלהיכנס אל תוכו.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבביפדיה עבודת ה'.

את כל הדבר בידו, ה"תוך" נמצא באותו מקום, אבל יש דבר שמעכב עליו מלגעת במה שנמצאת בפנים, זה הסוגיא הנוספת של קליפה.

המדרגה הקודמת של הקליפה שהוזכר, האדם נמצא מחוץ לדבר, והוא רוצה לעלות לדבר, והדוגמא הברורה והיסודית, כאשר הקדוש ברוך הוא גירש את אדם הראשון מגן עדן, אז הקב"ה שם את "להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים", להט החרב המתהפכת היא שמירה, שלא יהיה אפשר להיכנס למדרגה היותר גבוהה, ומצד כך אנחנו מוצאים כסדר במשניות הרי, שהקליפה מוגדרת לדינא "שומר לפרי", כגון לגבי דין של צירוף לשם אוכל של הפרי, אם הם עצמם מקבלים טומאה, ועוד ועוד דינים, זה תלוי גם, באיזה קליפות - אבל הגדרת הדבר, הם נקראים "שומר לפרי", כלומר, הוא שומר מלהגיע לשלב הבא, זהו הגדרת הקליפה במדרגה הראשונה שהוזכר.

אבל במדרגה השניה, האדם נמצא באותו עולם הוא קיים שם, אבל יש לו כח שמעכב אותו, הוא רואה את החיצוניות של הדבר, והוא לא משיג את פנימיות הדבר, זה הקליפה הנוספת.

הקליפה שכנגד אברהם אבינו

הקליפה השלישית שהיא ה"זה לעומת זה" שכנגד אברהם אבינו, זהו כח הקליפה שנמצאת בתוך הפרי עצמו, והדוגמא הברורה והיסודית, זהו בדוגמא של פירות כמו "זית שמן ודבש", בזית שמן יש את הזית, שהקליפה, שזה הגרעין - נמצא בתוכו, וכן דבש שזה תמרים, הגרעין נמצא בתוך מציאות האוכל, ומצד כך ההגדרה היא שהוא נוגע בנקודת הפנים, הוא מעכב מלהשיג את הנקודה הפנימית של הדבר.

וא"כ, אם נחזור ונעמיד שלושה הגדרות של מעכבים, של קליפות, ההגדרה הראשונה של מעכב, של קליפה הוא מונע מהאדם להיכנס לעולם אחר, לעלות לעולם אחר.

ההגדרה השניה של קליפה זהו הכח שהאדם נמצא באותו דבר אבל הוא תופס אותו בחיצוניותו של אותו דבר, והוא לא זוכה להיכנס לפניו שלו, הקליפה חופפת על הפרי והוא לא זוכה להיכנס לפניו של הדבר.

ההגדרה השלישית של קליפה, הקליפה נמצאת ב"תוך", ב"פנים" של הדבר, ואז האדם לא זוכה לגעת בנקודת הדבר הפנימית.

אלו הם א"כ, בכללות ממש, ג' גדרים של מציאות של קליפה, והשורש שלהם מתגלה בשורש קליפת האגוז, שזהו

כתר

עיין פע"ח (שער העמידה, פי"ב) אל עליון נקרא כתר, בבחינת כתר ליעקב וכתר לרחל היוצא מת"ת דז"א עליהם.

חכמה

והחכמה מאין תמצא, יש מאין, י' פעמים אל, גימ' יש, כנודע.

ועוד. אמרו בזהר (ח"ג, ל, ע"ב) שם אל דא נהירו דחכמה עלאה. פירוש, כי שם אל במילוי, אל"ף למ"ד עולה קפ"ה, ואחוריים דשם ע"ב שבחכמה כזה, יו"ד יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו וי"ו ה"י, עולה קפ"ד, וע"ה הוא קפ"ה. ועיין גר"א (ספ"י, ד, ע"ג) א"ל הוא הארת החכמה, כי בחכמה ל"ב נתיבות שה"א נעלם ודבק באין. ונשאר לפיכך רק לא - א"ל נתיבות חכמה. ועיין שער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ג) השרש דשם ס"ג שהוא שם אל (י"א) יוצא מחכמה שבה שהיא הראשונות, ושאר אותיות ס"ג שהם גימ' ל"ב יוצאים מבינה דאמא, עי"ש.

ועוד. ג"פ אל במילוי גימ' תקנ"ה, שהוא מח חסד דאימא שהוא גבורה של אבא.

בינה

עיין שער הכוונות (דרושי ויעבור, דרוש ז) כי ג' א"ל הם, אל שדי, אל הוי"ה, אל אדני, ושלשתם נכללים באל הראשון אל שדי, והוא בעולם הבריאה וכו', וטעם היותו אל שדי בבריאה הוא לפי שהבריאה ה"ס בינה, והיא הספירה ה"ג סוף לג"ס ראשונות אשר שם נאמר לעולמו העליון די, וזהו אל שדי, כי הז"ת עולם אחר הם.

ועוד. עיין ליקוטי תורה (וארא) שם ס"ג יש בו ג' יודי"ן ואלף העולים אל. (וכן עיין פע"ח, ר"ה, פ"ו, בינה יוצא ממנה לאה, אל-ה). וכן מילוי דמילוי שם ס"ג ו"ד, יא"י, עולה אל. בשם הרב צמח. וכן שם אל נקוד בצירי ששורשו בבינה. ועיין פע"ח (שער ק"ש, פ"א) אל שדי, זה השם הוא הממונה בהיכל אהבה דבריאה, עכ"ל. והבן מצד אהבה - אל. ומצד בריאה - שדי.

דעת

דעת המתהפכת, כללות ההפכים, ששורשם בכתר,

דעת עולה עד הכתר. ולכך מחד שם אל, חסד, חסד אל כל היום, ומאידך שם גבורה, יש לאל ידי, כח ותוקף, אילי הארץ. שורש לשם אלקים.

ועוד. עיין שער הכוונות (דרוש העמידה, דרוש ב', פירוש תיבת אלהינו) ונודע כי אל שדי הוא בגימ' משה הנמשך מהדעת שהוא בחינת יסוד.

חסד

פעם ראשונה שכתוב מלת אל בתורה הוא ביחס למים, כמ"ש (בראשית, א, ט) ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. וכתוב (תהלים, נב, ג) חסד אל כל היום. ועיין פע"ח (שער התפלה, פ"ב, ד"ד, ע"ב) שם זה הוא חסד המתעורר בבוקר, בסוד וישכם אברהם בבקר. וכן הוא בחינת מקיפים של חסדים כמ"ש בהקדמת עץ חיים (דף ה, ע"ב) מקיפים דחסדים נקראים אל, לפי שאל במילוי כזה אל"ף למ"ד עולה הקף. ואיתא בשם הרב צמח, ח' פעמים אל עולה אברהם, גימ' רמ"ח. ועיין גר"א (יה"א, ח"ג, כ, ע"ד) אל בחסד ע"ש כוחו הגדול שמשפיע לכל אחד די מחסרו. ועיין ספר שערי אורה (פ"ז) בהרחבה בביאור מדת אל.

גבורה

לשון גבורה אל, מאלקים. אל לשון חוזק, כמ"ש (ויצא, לא, כט) יש לאל ידי. וברש"י שם, יש כח וחיל בידי. וכן כתיב (תהלים, כב, כ) אילותי, ופרש"י כחי. ועוד רבות. ועיין תורת המגיד (וארא, ד"ה וידבר אלקים) וידוע כי מדת הדין נקרא אלקים ובתוכו מעורב חסד שהוא שם אל שבתוכו. ועיין עץ חיים (שער הצלם, פ"ג, מ"ק) שם אל שבדיקנא הוא סוד אל משם אלקים שבפאה (פאה גימ' אלקים), והוא שורש הדינים, לכן כופים את הדינים שבגרון הנקרא אלקים. ועיין גר"א (שו"ע, יו"ד, רעו, סקי"ט) אל נמנה לעצמו בין ז' שמות שאינם נמחקין, לפי שהוא שורש אחר מאלקים, שענינו משגיח, שאל הוא לשון חוזק, ומשמש במק"א ואת אילי הארץ. ועיין בדבריו (יה"א, ח"ב, א, ע"ג) אל של אלהים הוא התכללות שמאל בימין.

תפארת

עיין ליקוטי תורה (וארא) אברהם, יצחק, יעקב ישראל, ר"ת אי"י, גימ' אל. והשורש אברהם, ולכך נקרא שם השייך אליו אל. אולם הכח שמחבר את כולם הוא

ועוד. עיין שער הגלגולים (הקדמה לו) כי הפאה נקרא אל וכו', כי אל הנזכר הוא קוצין תקיפין אשר שם שהיא בחינת מלכות.

נפש

מעשה. ובצלאל שעשה את המשכן עליו אמרו (ברכות, נה, ע"א) בצל אל היית. ועיין זוה"ק (תרומה, קנב, ע"א) בצל אל, דא צדיק דאיהו יתיב בצל אל, ההוא דאקרי אל עליון. ולכך הקדים בית קיבול לכלים.

רוח

רוח - הבל. ועיין שער הכוונות (דרושי ר"ה, דרוש ו, ביאור ענין הכריעות) כי אל עם אות ו' הוא בגימ' הבל, כי ו' זו היא מבחינת הדעת (פנימיות ו"ק, דעת מקביל למדרגת רוח).

נשמה

נשמת שדי תבינם, התבוננות. ועיין ערבי נחל (ויצא, דרוש א) ונגד קדושת שם אל יש בקליפה אל אחר, נגדית לקדושת שם אל המורה שיקיים האדם אף מה שלא צוה הש"י עליו בפרוש, רק שנוכל להבין בשכלנו שיהיה בזה רצון הש"י דהיינו מדת ק"ו (עיי"ש שק"ו כנגד שם אל).

חיה

עיין שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש י) כי שם אל הוא חיות המחיה לשני אותיות ו"ה שה"ס ז"ן, והחיות נמשך להם הוא מאימא שהיא סוד שם אה"ה דיודי"ן ויש בו ג' יודי"ן ואל"ף שהוא שם יא"י, וממנו נעשה אל.

יחידה

הוא ית"ש נקרא אל יחיד ומיוחד. לעומת אלהים שלא נמצא ביחיד. עיין מלבי"ם (אילת השחר, פ"נ, אות תקיב) ואל שורשו מאלהים כנ"ל בשם הגר"א, והוא יחיד לעומת אלהים. ועיין בתקט"ו תפלות לרמח"ל שהשתמש בלשון אל יחיד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

יעקב ישראל, ת"ת. ובשם הרב צמח איתא, אחוריים במילוי שם אל כזה, אל"ף אל"ף למ"ד עולה רצ"ו כמנין נוריאל, שהוא בת"ת. וכן עיין ע"ח (שער א"א, פט"ו) ש"ע נהורין הוא כך, הנה בחינת פנים העליונים הוא תיקון ז' של י"ג תיקוני דיקנא, ותיקון ראשון הוא שם אל והוא המלכות (עיין ערך קטן מלכות - סוד הפאה), ותיקון ז' שהוא "ואמת הוא בחסד", הנקרא ג"כ אל, א"כ בב' פנים עליונים הללו יש ב' שמות אל, עיי"ש. והרי ששם אל בת"ת. ואמת. ועיין דגל מחנה אפרים (וארא) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, דיש להעיר בזה יתור תיבת אל בכל אחד, עיי"ש, וסוף דבריו, נמצא בכל אחד מהאבות יש שם אל, והוא שרימז תיבת אל בכל אחד ואחד.

נצח

למעלה, ומצד כך אל מתחלף בעל.

הוד

בג"ה קו שמאל. ועיין קדושת לוי (חיי שרה, ד"ה ואפנה) והנה אע"פ שצמצום מורה דין (עץ חיים, שער רפ"ח ניצוצין, פ"ה) אע"פ כן יש שם רחמים, וזהו הרמז "שמאל", שם-אל, כי אל מורה על חסד (זוה"ק, ח"ג, ל, ב) חסד אל כל היום. והבן ששם שמאל עצמו מודה שגנוז בו חסד. והוא בחינת הוד, מודה על האמת.

יסוד

שם אל שדי ביסוד כנודע מאוד. עיין גר"א (ספר יצירה, פ"ו, מ"ו) אל שדי - יסוד. ועיין זוה"ק (בראשית, צה, ע"ב) ועל דא כתיב בהאי אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים, שלים, דהשתא את חסר ברישמא דשי"ן דל"ת, גזר גרמך והוי שלים ברשימא יו"ד. והרי שע"י ברית ביסוד הושלם שם אל שדי. ודייקא כתיב ויאמר יעקב אל יוסף (יוסף דייקא) אל שדי נראה אלי בלוז בארץ כנען. ועיין גר"א (ישעיה, ז, יד) שם אל הוא המחבר של כל הזוגים, הכל בשם אל, וז"ש רשומין בכורסיא הוא רשומין בברית.

מלכות

אל אדני, בעשיה, בחינת מלכות (עיין שער המצות, עקב. וכן פע"ח שער התפלה, פ"ו). ועיין גר"א (תיקונים, תע, קמב, ע"ב) אל מתייחס לנוק', עיי"ש.

מילון ערכים בקבלה • חלון

פ"ד). ועץ חיים (שער מב, פ"ג). וספר אדם ישר (דרוש אבי"ע). ובפרטות מדרגת חלון נקרא היסוד, כמ"ש בעץ חיים (שער הכללים, פ"א) וז"ל, כי שמש ומגן ה' צבאות, וכמו שהשמש אור עליון גדול ואין יכולת להביט בו כי אם בהתמעטות דרך חלון, או ע"י מסך, או ע"י ריחוק מקום, או ע"י נקב קטן, וכו'. כשבא אור א"ס בכתר אין בו יכולת לסבלו רק ע"י ריחוק מקום. אך מכתר לחכמה, אין בו ריחוק מקום, אבל בא ע"י חלון. פירוש מיסוד דא"א הנקרא חלון שנתמעט האור מכמות שהיה. גם מחכמה לבינה בא ע"י חלון, פירוש מיסוד אבא שהוא חלון אחד קטן, עיי"ש. ועיין עוד שם (שער מב, פרק יג, מ"ת. וכן פרק יד, מ"ת. ושער נז, פ"ב. ושער ההקדמות, דף לט, ע"א. ודף פז, ע"א). וספר הליקוטים (כי תצא, פרק כא). ויש עוד בחינות חלונות פרטיים, עיין קהלת יעקב (ערך חלון). והנה בכללות כל נקבי הראש נקראים חלונות, כמ"ש בעץ חיים (שער לב, פ"ה, מ"ת) וז"ל, דע כי הנה בראש יש כמה מיני נקבים (נקב סוד נקבה) וחלונות (חלון סוד זכר, יסוד, כנ"ל) באותן הכלים לצאת מתוכן הכלים להאיר בחוץ, והם אזנים, עינים, נחירים, ופה, ז' חלונות, עכ"ל. וממקום זה, כיוון שיש נקב וחלון, נעשה בחינת "פנים ואחור", כמ"ש שם (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, בבחינת הראש אין אנו מזכירים לעולם בחינת אחור ופנים, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות, אזי יוצא האור שוה מכל צדדיו ומאיר בשוה. אמנם כשמתחיל בחינת הנקבים, כגון מהאזנים ולמטה, אז יש בחינת פנים ואחור, כי המצח נקרא פנים והעורף אחור, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער עיגולים ויושר, סוף ענף ב) בבחינת פנימיות ועצמותו של אדם זה (א"ק) אין לנו רשות לדבר ולהתעסק כלל. אמנם נתעסק ונדבר במה שנאצל ממנו, והוא כי להיות אור א"ס גדול מאוד, לכך לא היו יכולים לקבל אם לא באמצעות א"ק הזה, ואפילו מזה הא"ק לא היו יכולים לקבלו אם לא אחר יציאת האור חוצה לו דרך ה"נקבים" וה"חלונות" שבו שהם און חוטם פה עינים, עכ"ל.

והנה יש חלון בעיגולים, שדרכו עובר השפע מעיגול לעיגול ע"י קו היושר. כי אילו העיגול יהא סתום לגמרי ללא פתח או חלון, כיצד יעבור השפע מעיגול לעיגול הפנימי בתוכו. ודבר זה מבואר בדברי הרב בשער ההקדמות (דף יא, ע"א) וז"ל, בהיות ה' ספירות עגולים זו לפנים מזו אחר התיקון שלהם, א"כ אין שום קבלת שפע והארה אל שום ספירה מהם, כי אם כל ספירה מקבלת מהספירה אשר עליה בלבד. והנה נודע, כי החסד מקבל מאבא, והגבורה מאימא, וכיוצא בזה. והביאור בזה הוא, כי גם בהיות ה' ספירות בבחינת עיגולים זה בתוך זה, יש בהם כל הבחינות של קבלת השפע ב' ספירות שבקו היושר. והוא, כי בעיגול הכתר הנקרא א"א אחר התיקון, יש נקב אחד וחלון בצד ימין העיגול, ומשם יורד אור אריך אל עגול אבא, ומאיר אליו. ועוד יש חלון שני בשמאל העיגול של אריך, ויוצא האור עד צד שמאל בעגול אבא אשר בתוכו, ונוקבו, ונעשה בו חלון, ומשם נמשך האור עד עגול אימא שבתוך עגול אבא ומאיר בו, וכו'. ואף כי הם עגולים זו בתוך זו, יש להם קוים ישרים, ימין שמאל ואמצע, בבחינת החלונות האלו שבהם, ומשם נמשך האור ב' ספירות דעיגולים דרך קוים ישרים ממש, בכל הפרטים עצמם כלם אשר ב' ספירות דקו יושר דרוח ממש, עיי"ש. ועיין עוד מבוא שערים (ש"ב, ח"ג,

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה' פ

ירושלים - יום ג' 20:30 ב
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חזו
לפרטים 52.765.1571

ישראל 073.295.1245 • ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות
פרשת כי תבוא תשפ"א

ילד עם תסמינים אם לשלוח את אחיותיו לביה"ס

שאלה:

בכיתות ביננו התגלו מס' תלמידים חיוביים.

אנו לא עשינו לו בדיקה אך הוא היה מעט עייף מהרגיל, כאבי ראש ורגליים לאחר 4/5 ימים ירד לו חוש הריח.

לשאר המשפחה אין שום תסמינים.

האם עלינו לחשוש כלפי האחרים ולהשאיר את כולם בבית עוד מס' ימים או לשלוח אותם למוסדות שמתחילים בעז"ה ביום ד'.

תודה.

תשובה:

להשאיר בבית!

נסיעה לאומן ולימוד הוראה במכון אחיה

שאלה:

שלום לכבוד הרב שליט"א השם ישמרהו ויחייהו

הרב רציתי לדעת

א. האם כדאי לנסוע השנה לאומן?

ב. האם אפשר ללמוד במכון אחיה לימודי הוראה?

תשובה:

א. לכל אדם שיש רב עליו לשמוע לרבו. באופן כללי על כל אדם להתפלל במקום שבו הוא יכול לשוח עמו ית"ש באופן של קרבה יתירה.

ב. לפני עשור בקשו ממני למסור שם סדרת שיעורים, ולאחר שיעור אחד שנודע לי שהכל בחסות השלטונות, פרשתי לאלתר.

שיטות לזיכרון

שאלה:

שלום לכבוד הרב שליט"א.

יש היום כל מיני שיטות לזיכרון באופן כללי ולגמרא והלכה בעיון בפרט, שמבוססים על שימוש בדמיון, שדבר אחד מזכיר סיפור דמיוני שמזכיר את הדבר שרוצים לזכור

האם מותר להשתמש בכח הדמיון לצורך כזה? והאם זה דבר טוב לעשות?
החשש שלי שלכאורה יש לשמור על המחשבה גם מצד מחשבות של דברים לא מציאותיים או שליליים ובשיטה הזו, ככל שהסיפור יותר משונה כך יהיה יותר קל לזכור אותו, ועוד שהרי אין קשר מהותי כמו משל ונמשל אלא רק קשר חלש שדבר מזכיר דבר אחר באופן מקרי ואם כן מדוע למלא את הראש בציורים דמיוניים
והאם בכלל נשמר בזה הסגולה של התורה בתוך מעי אם הזיכרון הוא לא ישיר אלא עקיף דרך ציור דמיוני.

ועוד רציתי לשאול אילו שיטות מעשיות הרב כן ממליץ להשתמש לצורך זיכרון, ומה הדרך הנכונה לגשת לנושא הזה?

תודה רבה!!!

תשובה:

דברך דברי טעם. זכרון באופן זה מעורר את כח הדמיון לרוב, ומכניס לנפש דברים חיצוניים ומעורבבים עם דברי תורה.

עיקר צורת הזכרון שמצינו בש"ס, "הציבי לך ציונים", הוא ע"י אותיות שמצויים לרוב כסימנים בש"ס, ואזי הזכירה בקדושה, באותיות של מעין כלל הענין. וזהו "סימן", אולם לא חיצוני, אלא פנימי מתוך הענין.

וכן חיבור פנימי נפשי לענין, הן מתוך חיבור תשוקת הלב, והן מתוך חיבור עצמי למהות ההשכלה שבדבר, מקשרת את האדם לענין ולא במהרה משתכח.

כל זאת כמובן בצירוף לכל ימיו בעמוד והחזר קאי.

התקשרות לצדיקים

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א

א. אם מדין ובו תדבק שדרשו חז"ל על התקשרות לת"ח וצדיקים האם יש צורך לחפש צדיקים נסתרים?

ב. מה הוא השיעור אחת לכמה זמן?

ג. האם עיקר הענין לשמוע דברי תורה ממנו או גם סתם לראותו?

ד. שמעתי בשם איזה רב שהצדיקים תלמידי הבעש"ט בדורות קודמים היו יותר גדולים מגדולי התורה שבאותו זמן מה דעת הרב בזה?

תשובה:

- א. אין חובה בכך.
ב. לדבוק בדרכיו ואינו תלוי בזמן, וכן לעסוק בכל שבוע בתורתו.
ג. גם לראותו. וזה קבלת רבו ברגל, או אף בר"ח ושבת.
ד. צורת המבט אינה להתבונן מי יותר גדול, אלא לברר מה חלקו של כל צדיק, ומהו חלקי, ולפ"ז מה הנני נצרך, ואיזה צדיק ראוי שישלים חלקי.

שעטנז

שאלה:

שלום כבוד הרב,

- א- מה הפשט במה שכתוב שמי שלובש שעטנז 40 יום אין תפילתו מתקבלת? זה כפשוטו? אז מה אותו אדם יעשה עכשיו? הוא ממש מנותק מהקב"ה אין עניין שיתפלל כי ממילא לא תתקבל? כ"ש אם זה קרה בימים נוראים הוא ממש אבוד!?
- ב- האם מדובר דווקא על מזיד או גם על שוגג?
ומה לגבי מדידת חליפה בחנות? גם על זה נאמר את ה40 יום?
תודה רבה מאוד לרב על על הזכות לשאול שאלות ולקבל תשובות בהירות.

תשובה:

עיין ציוני (קדושים), השובש שעטנז בתפלתו, סנדלפו"ן המלאך הקושר כתרים לקונו אינו מקבל תפלתו עם שאר תפילות, שנראה לו כעובד ע"ז שנותן כח לרוח טומאה, והיא נקראת שעטנז בת חמור, ואביה צמר ופשתים יחדיו. וכן הוא ברקאנטי (תצוה).

וכתב הצ"ח (דרוש ח' לשבת תשובה) וז"ל, "ויום אחד" אם לבוש שעטנז אין תפלתו נשמעת ארבעים יום. ועיין קב הישר (פרק נו) וז"ל, ואפילו בשוגג אין תפלתו נשמעת ומקובלת אפילו אם הוא מתפלל בכוונה. ועיין פלא יועץ (ערך לבישה). אולם עיין מגן אברהם טריסק (כי תצא) וז"ל, השובש שעטנז בשעת "תפלתו", עכ"ל. דייקא בשעת תפלתו. ועיין חת"ס (או"ח, תשובה טז). וליקוטי הלכות (יו"ד, ציצית, ה"א. וכלאי בגדים, ה"א).

ולכך אם מדד חליפה אין לחוש. וק"ו אם עשה תשובה!

שנה טובה, ומתוקה!

פנימיות כנגד ההלכה וטבילה במקום סכנה

שאלה:

כבוד הרב לאי"ט,

א. כל ימי גדלתי בין חכמים שיש להם הערכה לענין הפנימיות, אבל ההלכה היתה נר לרגלם, ואם סותרים זו את זו (או שנראה כן לנו), בודאי הולכים עם השו"ע. בתקופה זו ראיתי כמה מן החכמים הפנימיים שהורו לעדתם לעשות ע"פ מה שנראה להם ע"פ הפנימיות (מסתמא כן כוונתם) אבל לכאורה שלא כהלכה, ולפעמים הכריחו הזמן שהמציאות היתה שלא כדבריהם וגרמו לכאורה אסונות ר"ל. דוקא דעת החכמים שפסקו ע"פ ההלכה נמצאו להיות צודקים. הומה לבי לדעת פשר הדבר, ומה עלינו לעשות. מתחילה חשבתי שזה תלוי בחסידים וליטאים, אבל לא כן כל הביאור.

ב. הרב שיחי' השיב לשואל "כבר אמרו על חכמינו ששברו הברד בימי החורף הקרים על מנת לטבול, וכן יש קבלה מהבעש"ט הק', שטבילה אחת אינה מזיקה לבריאות". האם כוונת הרב שזה נכון להלכה?

יש"כ!

תשובה:

א. כנודע שנחלקו בדבר חכמים האם כאשר יש מחלוקת בין השו"ע לחכמי הקבלה בכלל או לאריז"ל, האם הולכים אחרי מרן השו"ע או אחרי האריז"ל. וכבר נשתברו על כך קולמוסים רבים, עד דורנו האחרון שהרחיבו בכך הגר"ע יוסף, ובנו הגר"י. לעומת שיטת האור לציון.

אולם אנו קבלנו דעת הגר"א שלעולם אין מחלוקת בין הקבלה לפשט, אלא או שלא הובן הקבלה או שלא הובן הפשט. ולכך כל הוראה אינה סותרת לא את הקבלה ולא את הפשט. ואם אינו מובן ניתן לברר כל דבר היכן מקורו בהלכה או בקבלה, ומדוע אינו סותר את הקבלה או את ההלכה.

ב. קבלה זו מקובלת למעשה כבר שנים רבות מימי הבעש"ט, ונהגו כך רבים למעשה, ועל כגון דא כבר אמרו (יבמות, עב, ע"א) והאידנא דדשו בה רבים, שומר פתאים ה'. ובמקומות רבים העתיקו כן הפוסקים, כגון בית יוסף (יו"ד, רסד, ד). דרכי משה (או"ח, סימן ג, סק"ג). פר"ח (או"ח, תסח, סק"ח). ועיין תרומת הדשן (חלק א, סימן ריא).

וכבר דנו הראשונים והאחרונים מתי אומרים כן. ועיין אחיעזר (ח"א, סימן כג). והדברים רחבים, וכבר נתבאר בתשובה אחרת בענין זה מתי אומרים כן ומתי לאו.

מתי תסתיים מכת החושך של תקופתינו

שאלה:

א. אמרת שאנחנו באמצע מכת החושך.

כיצד נדע שהמגפה הסתיימה?

מה השלב הבא אחרי החשיכה? למה אנו יכולים לצפות?

ב. לגבי החיסון, אנשים רבים מתים מלקבל את החיסון, הממשלות דוחפות וכפותות עלינו, הן מסתירות את האמיתות והרפואות הפשוטות, העם היהודי התפצל בגלל הצ'אש השלום הזה! מה אנחנו יכולים לעשות?

תשובה:

א. אחכה לו בכל יום שיבוא! איננו יודעים כמה זמן חושך זה יקח, אולם יתגלה בו עומק הנו"ן שבנו"ן, ואם ח"ו לא יבוא משיח עתה, ח"ו וח"ו רוחנית יכולים ליפול רבים מאוד מאוד מאוד, ה"י, והיל"ת, אכי"ר. כי לולי רחמיו ית"ש, בחושך זה יכולים ליפול "רוב" שומרי תו"מ, השם ירחם ויציל שארית הפלטה עתה ברחמים.

[ב. הערת העורך - לגבי החיסון הרב ענה בתשובה אחרת "כל דבר שאין בו הלכה ברורה ויש פוסקים לכאן ולכאן, כל אדם שעשה מה שעשה מתוך כוונה לעשות רצון הבורא, אשריו, ואינו אחראי על התולדות, וה' עושה הטוב בעיניו. הכל מבולבל ונצרך לאחוז בפשיטות ובתמימות, ומאידיך לעסוק בתוה"ק בעומק עצום כפי כוחו של כל יחיד מתוך חיבור עצמי פנימי ככל שניתן. וזהו חלקו של האדם, אחיזה בו ית"ש ובתורתו לנצח נצחים".]

שלא לשמה למעשה

שאלה:

במסילת ישרים פרק טז מבואר שאדם הלומד לשם להרויח כבוד זהו שלא לשמה הגמור ועליו נאמר נוח לו וכו', האמנם, ומה הדין למעשה?

תשובה:

עיין תוס' פסחים (נד, ע"א) ורש"י בברכות (יז, ע"א) ותוס' (שם), ונזיר (כג, ע"ב), ועוד, שס"ל שזהו דוקא בלומד על מנת לקנטר, אולם לשם כבוד שרי, וע"ז נאמר מתוך שלא לשמה בא לשמה. וכן נהגו להיתר כל הדורות.

אולם דעת הריטב"א ביומא (עב, ע"ב) כדברי המס"י. ועיין פנים יפות (שמות, כה, יב). גר"א (משלי, ג, טז). בית הלוי (שמות, יט, ה). רוח חיים (אבות, פ"ו, מ"א). ושערי תשובה (שער השלישי, אות קמז). ויסוד העבודה (ח"א, פ"ו).

הדרנה

שאלה:

כבוד הרב:

זכיתי לקרוא את הספר של הרב "מקדש בלב" ולהיות עזרת השם אני מנסה לשלב כמה מרעיונותיו של הרב לחיי.

בהתחשב במצבי הנוכחי, זה מרגיש כמעט כמו קרב מפסיד לנסות למצוא את השקט שאני מחפש, כיוון שאני מרגיש שהזיווג שלי הוא לא מישהו שרוצה או שמנסה לצמוח בשירות השם. אני לא בטוח כמה אני צריך להעביר בנוגע למצב שלי, אבל נראה לי שאני לא יכול למצוא בתוכי לרצות לטפח את הבאסרט שלי כשאני עצמי מרגיש ריק כל כך... אין לי ספק שהשם סידר את זה לטובתי וכדי לעזור לי לצמוח, אני רק רוצה לדעת אם אי פעם ארגיש שלם, והאם יום אחד לא ארגיש את הכאב הזה.... בכבוד,

תשובה:

בע"ה אם תעמלו נכון, על אף כל הנסיונות והקשיים תזכו במתנה ממנו ית"ש להרגיש שלמות, מתוך התדבקות שלמה בו ית"ש, כי השלם היחיד המוחלט זה הוא ית"ש ואין בלתו, והדבק בו מרגיש שלמות, כי נדבק ונכלל בשלמות.

יסורים בלא חטא

שאלה:

בשאלה 13766 על השואה, הרב השיב: "לכל דבר יש שורש וענפים. השורש נעלם ומכוסה, והוא במחשבת הא"ס שאין לנו בה השגה. אולם הענפים, כייסורי רבי "שע"י מעשה באו וע"י מעשה הלכו", יש לנו לחפש מהו המעשה הלא ראוי שעל ידו "נתלבש" ובא האסון. ובזה על כל אחד לפשפש במעשיו לפי ערכו!"

בגמרא מובא שתי צדדים, יש יסורים בלא חטא, אין יסורים בלא חטא, וכפי המתבאר מדברי הרב מה הם שני הצדדים הנ"ל, סוף סוף כל יסורים הן כפי שהרב כתב שהשורש נעלם ולמעשה יש התלבשות על ידי חטא, ומה הן שני הצדדים הנ"ל?

תשובה:

כל "מחלוקת" מלשון "חלוקה", כל אחד דיבר בחלקו, וזהו יסוד גדול להבנת כל המחלוקות שבכל התורה כולה.

וכן כאן, למ"ד יש יסורים בלא חטא, היינו שדיבר בשורש ששם היסורים אינם מחמת חטא ועון בני אדם, אלא שורשם ב"חסר" השורשי, ב"צמצום" הראשון, ותולדתו "שורשי הרע", מלכי אדום שמלכו מתו, כנודע מדברי האריז"ל בשער הנקודים, ושער שבירת הכלים.

והמ"ד שס"ל אין יסורים בלא חטא, דיבר בחלק הענף של היסורים, ששייך לעולם דידן, ובו כל היסורים מתגלים ע"י חטא.

צחוק ורצינות

שאלה:

השלום והברכה לרב שליט"א,

מהו יסוד החילוק בנפש בין צחוק ושמחה לבין קלות ראש וכד'. אך בלשון יותר מדויקת שהיא עיקר השאלה, כיצד מצד אחד ניתן לחיות חיים שכל צורתם ומהותם הם חיים פנימיים, מרוכזים, בהתכנסות ובמקום השקט והנעים שבנפש, ויחד עם זאת לתת מקום גם לצחוק, להשמחה ה"פורצת", ה"התלהבות", השנינות, "זרימה" וכד'. כמובן יש כאן מושגים אולי חיצוניים במקצת וכן לשונות שונים, יהיה מי שיקרא לזה לא להיות יותר מדי כבד. מקווה שאלתי תובן על הצד הנכון. איני שואל מצד פחד או חוסר רצון להיות כזה, אלא יותר מצד שכמדומה שאני מזהה את שני הכוחות בעצמי, וכאשר הצחוק והשמחה פורצות גבולות (לא חלילה מצד הדין, אלא שהם "פורצות" בנפש כביכול, והן יותר סוערות מצד ההתרחבות אולי, בכמות) אני מרגיש (גם בשעת מעשה וגם לאחר מכן) שזה פוגע לי ברצינות (הן פגיעה באותה שעה והן פגיעה בכללות החיים והבניין), שזה סותר את הרצינות והכובד ראש, והעיון שאני מאוד אוהב לשקוע בו בתכלית העיון והעומק (שבאותם שעות של רצינות אני לא מאוד לא רוצה שיפריעו לי ויוציאו אותי מהריכוז מצד עצם השקיעות ולא מצד לחץ וכד'), וכן סותר את ההתכנסות והרצף של אותן תנועות נפש פנימיות. שאלתי האם אכן זה סותר, האם אינם דרים בכפיפה אחת? ומה למעשה? אפשר לייחס לזה מעין "ההכרח לא יגונה" או צורך, או לומר אל תנסה להילחם בזה כרגע. אך מצד עצמות הדברים האם אותה תנועה של התפרצות (לא נראה לי שנובעת מצד לחץ ומתח. פעמים אולי כן, אבל באופן כללי אני חושב שבאמת זו מידה שקיימת בי, אם איני טועה. כמובן שאם זו מידה רעה או גורמת הפרע יש לנסות להתמודד ולפטור זאת ואז אולי זה סימן שהיא אינה כוח ומידה שורשית בי מצד התיקון) אין לה מקום? היא סותרת או אפילו לא סותרת אך בלעדיה ניתן לצמוח יותר אם יושקע רק באותו התכנסות והתבוננות וחיים פנימיים?

אם זה מבנה נפשי, האם זה סותר, לפחות במקצת את הדרך של ההתבוננות וההשקטה וההתכנסות שהרב מכוון אליה עד מאוד? כמובן שגם בלא כן יש שוני בין הנפשות, ובין מדרגותיהם וכל הדרכה דורשת בירור והתאמה, ויש הרבה מדרגות של כמה ה"צחוק" וה"קלילות" מופיעים ואין כאן חלוקה מוחלטת, אך כשיטה אולי יש צורך בדרך חלופית או לפחות נוספת? חשוב לציין שאני ימוצא בי את השני הכוחות בצורה מאוד חזקה. אני כמה שנים דורך בדרך של הרב, של התכנסות, והשקטה והתכנסות וכו', ושמח ונהנה, ומתעלה, וכן בלימוד

העיון אני שקוע ראשי ורובי בהוויות דאביי ורבא. אך מרגיש שאיני יודע כיצד לתת מקום גם לכוח הפורץ וה"שטותי" את המקום שלו ואם בכלל נכון לתת לו את מקומו.

(ראיתי שבעבר היה שו"ת דומה והרב כתב משהו שקצת נגע בי, אך אשמח לתשובה מכוונת העוסקת בעיקר בשאלה זו. אצטט כאן את אותה תשובה (13553). "ככל שנפתח לך בס"ד הלימוד בעיון, כן אתה נכנס לעולם פנימי יותר, שיש בו רצינות וכובד ראש, והוא היפך קלות הדעת, שמקלות זו נובעת צורת חיים של בדיחות לרוב וכד'. תנסה לומר להם בתחילה דבר בדיחה אולם שיש בה עומק, שיש בה חשיבה, שיש בה מימד שנון, וזהו איזון בין העומק הפנימי לעולם של קלות של בדיחות. וזהו שלב ראשון בתהליך!"

זוהי נקודה יסודית בחיי, ואשמח שהרב ידריכני בדרך אמת, כמה דאפשר.

תשובה:

צחוק של קלות ראש, שבאותו העת נעשה קל בראשו, מחשבתו נחלשת. אולם צחוק ושמחה של מצוה, היינו שבשעה ששוחק ושמח הוא בישוב דעת נפלא והצחוק יוצר שחרור, אולם מתוך ישוב דעת. ולכל אדם מותר לצחוק לפי שיעור הצורך שיש לו, במקביל לכך שיש לו ישוב דעת בשעת הצחוק.

שאלות נוספות בקבלה ופנימיות

שאלה:

שלום כבוד הרב,

א. אחרי תשובת הרב שמצד המבט העליון גם הגבול הוא אמת גמורה אז אשמח שהרב יחדד לי את התפיסה כי אולי התערבבו לי תפיסות מתורת חב"ד עם התפיסה הנ"ל, יש דעת עליון שהעליון הוא יש והתחתון הוא אין ויש דעת תחתון שזה הפוך, כל אחד הוא צד מסוים והוא נכון אבל נכון רק בעולם שלו כלומר מצד המבט העליון אז התחתון הוא אין ובאמת אין גבול, עד פה הרב מסכים או יש מה לתקן בהבנה? כרגע אני עוד לא מדבר על אחדות דעת תחתון ועליון זה בשאלה הבאה.

ב. יש את המבט המאחד שדעת עליון ותחתון אמת ואם כך אז השעשוע שאני מגיע מדעת עליון לדעת תחתון ומכיוון שאני מגיע מדעת עליון לתחתון אז אני מכיר שהגבול הוא גבול בעולמו (דגש על עולמו) אבל מצידי הוא לא באמת גבול, הרי זה כל עניין השעשוע שאבא משחק עם בנו במשחקים שלו אבל שהאבא יורד לבנו הוא מבין שזה הגבול של בנו והוא אמת לגבי בנו אבל לגבי האבא הוא לא גבול ולכן הוא יכול להשתעשע אחרת אם באמת הגבול של בנו הוא אמת גם כלפי האבא אז איך יכול להיות שעשוע? (*לא* דיברתי פה מצד מבט של הויה שכוללת גבול ובלי גבול אלא מצד מבט הבלי גבול שיוורד לגבול כי אני מדבר על שעשוע ולא על שורש השעשוע שכמו שהרב אמר הוא כללות הפכים). אם בכל מקרה הרב יגיד שעולם הבן הוא גבול והוא אמת גם כלפי האבא אז אשמח שהרב יחדד לי למה זה שעשוע אם הגבול הוא אמת כי איך

שאני מבין שעשוע זה בגלל שאני מגיע לגבול ומכיר שהוא לא גבול כלפיי אחרת יש צמצום ויש תכלית כי שאני נכנס לגדרי הגבול ואני מוגבל בגדריו.

ג. מחילה מכבוד הרב אולי לא ניסחתי טוב את שאלתי אך שאלתי בדיוק על הנקודה הזו, אני מאמין שהכל בא מאסתכל באורייתא אבל זה מקיף אצלי, אני רוצה לקבל ניצוץ פנימי מאותה הכרה שכל השינויים בתורה, לכן אמרתי שבחוש הקטן אצלי זה נראה שיש תורה ואין שם שום יחס למעלית ומאיך חידשו משהו חדש פה בעולם וכביכול התורה באה ועוסקת בו, איזה שינוי קרה בתורה שהוביל לזה, ברור לי שמדובר בהכרה פנימית אבל אשמח שהרב יוריד לעולמי התחנות לפחות ניצוץ של הבנה (במשל או דעת/מבט מבורר יותר) איך כל השינויים בכל העולמות מושרשים בתורה, אשמח אם הרב יוכל להרחיב פה כפי יכולתו כדי להוריד אליי את התפיסה הזו שכלית והכרתית נפשית ולמה המבט החושי החומרי לא נכון ואנסה להתבונן בדברים ובעז"ה שאקבל לפחות ניצוץ. מאוד מאוד חשובה לי ההבנה בצורה של חיבור נפשי לדברים, זו נקודה שתעזור לי מאוד בעבודה הפנימית כדי להיות מחובר לשורש הנכון (ברור לי שבכלליות צריך עסק בתורה לשמה, קדושה חיבור לשורש וכו' אבל אשמח שהרב יוריד לי את הדברים לפי הכירותו איתי) לכן מאוד אודה לפירוט פה.

ד. בקשר ללמה תחנות שייך לאצילות הרב כתב לי יחודי אצילות משפיעים על בי"ע, אני מבין שיש השפעה אבל איך זה עדיין נכנס לגדר עולם האצילות הרי באצילות אין רע וההשפעה היא ממילא בלי יחס לרע וכן ההשפעה היא גם חוצה מאצילות (מודה לא עיינתי במאמר שהרב שלח אותי אליו פשוט בגלל שכבר כתבתי בחזרה אז הגבתי רק לדברי הרב אם זה חסר אז שהרב יגיד לי ובעז"ה אעיון)

ה. אולי זה יעמיס על הרב ואני אבין אבל בדיוק בשביל זה שאלתי את הרב מה ערך ההויה בעולמות מעל רדלא (אור א"ס, צמצום, קו, עיגול, א"ק) פשוט הרב הוא זה שבעיקר מדבר על זה ואני לא חושב שאוכל למצוא במקום אחר הסבר על זה

ו. הרב יכול לפחות להסביר לי יותר מה ההבדל בין אור הרדלא או א"ק (חיצוניות) לאור הקו (פנימיות)? הבנתי לפי תשובת הרב שא"ק זו הויה שורש הנבראים אבל מה זה אומר הויה של ממוצע בין בורא לנברא? האם הכוונה שזה עצמות/העדר ביטול הנברא? אשמח שהרב יחדד כי עצמות זה עוד לפני גילוי ראשון שהוא אור א"ס.

ז. הרב אמר לי שהכל כלול בא"ס אם כך הכוונה ברבותינו שבאור א"ס לא נראה הגבול (ולכן היה צריך צמצום) היא שבאמת יש בו גבול רק לא מובן לנו איך?

ח. אם אור א"ס בנפש זה מצידו ומצידנו הכל כלול אז מה זה דעת עליון שיש בעצם רק בלי גבול והיש הוא אין? כלומר לאיזה עולם/מדרגה זה שייך?

ט. לראות שהבנתי את הרב, אין עוד מלבדו, אור א"ס זה מצידו ומצידנו ולא ידע איך, האם זה בעצם אור וחושך המשמשים בערבוביא ואם לא מה ההבדל?

י. מה ההבדל בין עונג לשעשוע (אם שניהם זו תנועה של הלוך ושוב)? אם גם תענוג עליון זה חיבור של הגבול לבלתי גבול וההפך אז זה כמו שעשוע אם כן מה ההבדל.

יא. אם איחוד משיחים הוא לקלוט שכל התוספת כלולה בהויה אז מה זה אומר רק משיח בן

דוד? הרי לא יכול להיות שזה הויה בלי השינויים כי הכל ממנה.

יב. הבנתי מהרב שאי אפשר לגעת ברצון אלא רק דרך חכמה ומידות או דרך הדעת, האם דרך הדעת הכוונה שמגיע להויה עליונה/פנימית יותר וממנה מאיר לרצון וכך משנה אותו או שיכול להיות מדובר גם על דעת שמחבר לאמונה/תענוג (כרגע אני עוד לא קולט בנפש איך בכלל דעת יכולה להתחבר רק לתענוג)? והאם מהצד התחתון (שינוי ע"י חכמה ומידות) שהרב מדבר על שינוי/ביטול רצון הכוונה על נגיעה בחכמה/מידות כך ששינוי הלבוש משפיע על המולבש אבל באמת אי אפשר לגעת ברצון בלבד?

יג. בנוגע לצורה נכונה ללימוד הקבלה, שאני לומד קבלה אבל מרגיש שזה שונה מעיון בגמרא שהדברים מוחשיים וכן בחסידות שהשמות (ספירות, עולמות וכו') מקבלים התייחסות נפשית, אני מבין שבלימוד הקבלה אפשר להיות ברצוא ושוב (דבקות ועיון) אבל איך בדיוק לעסוק כדי שהעסק בקבלה יהיה חושי ולא סתם תפיסה שכלית אנושית שיכלו להגיד לי במקום ע"ב -> צ"ג ומבחינתי אלו רק סימנים, כרגע אני עוד לא במקום של למפות בין ההתייחסויות הנפשיות בחסידות לבין השמות בקבלה אז האם הרב יכול להדריך אותי בשלבים איך כן ללמוד את הדברים שלא יהיו כהגדרות/סימנים בעלמא ויהיה חיבור לדברים ואז אני מניח שבסוף הוא שכל הלימוד נחוה בנפש מהמיפוי בין המושגים לנפש.

יד. שאלה כללית אחרת למה לא כל מושגי חז"ל משתלשלים לעולם התחתון לדוגמא שהרב ציין שהזוהר מדבר על 7 ארצות אין הכוונה שמתחת לאדמה יש 7 ארצות אלא אלו רק מושגים רוחניים וכן עוד אגדות בחז"ל שכידוע מדברים בעליונים אבל לא שייכים לתחתונים, הרי בסוף לכל דבר יש שורש וענף עד למטה וכן מצד זה שהכל זה מבטים שונים על אותה הויה וצריך להיות גם מבט תחתון פיזי גשמי.

תודה רבה מאוד מאוד על ההכוונה והמבט הנכון על הדברים!

תשובה:

- א. אין, אין הכוונה אינו, אלא שכח הבלתי בעל גבול גובר על הגבול כמ"ש הרמח"ל בקל"ח פתחי חכמה, פתח כד.
- ב. שעשוע בין ב' תפיסות אמתיות "הפוכות", זהו עומק השעשוע, לא ח"ו שעשוע בצד תחתון שאינו אמת. עצם התנועה בין ב' צדדים הפוכים מוחלטים שכל אחד אמת לאמיתו, זהו שעשוע.
- ג. התורה אותיות, ויש בה אופני צירופי אותיות באופנים שונים. או כדברי הרמב"ן בתחילת התורה, שתחילה הייתה כתובה כולה ברציפות, ויש אופנים לחלק התורה לתיבות באופנים שונים, ובעיקר ע"י מילוי האותיות, שיש מילוי אותיות עד אין סוף, וכאשר משתנה המילוי, כך משתנה בעולם. וכל השינויים שבעולם שורש השינוי בשינוי מילוי האותיות, ואין לך שינוי בעוה"ז שאינו מושרש בשינוי האותיות.
- ד. הרע בשורש הוא טוב, ונקרא רע מלשון רע, רעוע, וזהו בענפים בבי"ע, אולם באצילות נקרא רע מלשון "רעך", רעות. ובאצילות זהו יחוד במדרגת רעות, ולתא משתלשל ומאיר למקום הרע. והבן שיש אחד ויש רעך, ורעך אינו מאוחד כאחד, והוא שורש דשורש לרע.

- ה. כל עולם יש לו מהות עצמית ויש לו י"ס פרטיות, וכתר שבו הוא הויתו.
- ו. נצרך להגדיר כל עולם מהו מהותו ולפ"ז מהו הויתו. וא"כ השאלה מה המהות של רדל"א, כללות ההפכים. א"ק - צורה של אחד. קו - מלעילא לתתא, המשכה מתמדת שווה. מתתא לעילא, תקוה. אור א"ס - כללות הכל.
- ז. כנ"ל אות א', בדברי הקל"ח פתחי חכמה, פתח כד, שכתב מפורש יש בו גבול. רק הבלתי בעל גבול גובר עליו, עיי"ש. ועיין מילון ערכים בקבלה - ערך עשר ספירות הגנוזות במאצילן. יודפס אי"ה בעלון בשבועות הקרובים.
- ח. דעת עליון הוא באור א"ס.
- ט. כנ"ל הבלתי בעל גבול שולט על הגבול, ולכך אין הגדרתו משמשים בערבוביא.
- י. שעשוע, ב' פנים שעה, תנועה בין פנים לפנים בדייקא. ענג, תנועה בין מדרגות, ואפשר אף בין פנים ואחור.
- יא. משיח בן יוסף - תוספת. בן דוד - הויה. משה חיבור שני התפיסות יחדיו. יש את התוספת קודם הצמצום שהגבלתי בעל גבול שלט על הגבול. וזהו משיח בן דוד. ויש את התוספת אחר הצמצום לכוללה עם הבלתי בעל גבול, וזהו משה.
- יב. מדובר על דעת שמחבר לאמונה ותענוג, ואזי דבק בכתר, ששם ההויה. כן.
- יג. יש ללמוד ולהבין כל מדרגה, ואזי לחפש היכן היא נמצאת בנפש הפרטית, ואזי להבינה מתוך עצמי, בבחינת מבשרי אחזה אלוה.
- יד. כי העולם רחב למעלה וצר למטה, בסוד הצמצום, ותמצית העליון משתלשל למטה כמ"ש הלשם, כדוגמת טיפת הזרע שהוא תמצית העליון, אולם לא העליון בפועל.

פנימיות מצוה טאנץ

שאלה:

רבינו בחיי על הפסוק ויקרא שמו זרח (בראשית לח ל) כותב זרח על שם החמה פרץ על שם הלבנה ומלכות בית דוד בא מפרץ שהוא כנגד הלבנה עכ"ל, ובהמשך כותב שבגלל זה מזכירים דוד מלך ישראל חי וקים בחידוש הלבנה.

בנוסח של קידוש לבנה אנחנו מתפללים שיהיה אור הלבנה כאור החמה ומבקשים באת דוד מלכם באחרית הימים והרמ"א באורח חיים סימן תכו סעיף ב' כותב שבקידוש לבנה כל אחד רוקד כנגד הלבנה ובסוף הסעיף כותב שעושין שמחות וריקודין בקידוש החודש דוגמת שמחת נישואין ומשמע שיש שני ריקודים אחד כנגד הלבנה ואחד עם אחרים כמו בנשואין והכי נהוג עלמא.

איתא בכתובות טז: ת"ר כיצד מרקדין לפני הכלה ומנהג של מצוה טאנץ (ריקוד של מצוה גם מכונה כשר טאנץ או מצוה טענציל) הוא קדום ועל בסיס דברי חז"ל אלו. מנהג זה לא חסידים ומזכר במחזור ויטרי ובמנהגי ורמזא לר' יוזפא שמש וביוסף אומץ והובא בספר נעימת החיים בשם פירושים ופסקים לרבינו אביגדור צרפתי. וכתוב בתולדות אדם פט"ו על ר' שלמה זלמן מוולוז'ין תלמיד הגר"א ואחיו של רבי חיים מוולוז'ין זצוק"ל שגם נהג מנהג זה.

בספר דרך פיקודיך מל"ת לה אות יד איתא על זה שטעם כמוס יש בדבר בגנזי הנסתרות לה' אלוקינו ע"כ. ואיתא בקונטרס אבני אסתר בדף ל' בשם ספר תורת א' בזה"ל אצלינו הוא ידוע אשר יש סודות עמוקות במנהג זה ע"כ. ובהקדמה לספר חקל יצחק איתא שהיה לו בזה רעיונים נשגבים ורמים לייחד יחודים גדולים בעולמות העליונים.

ידוע שלכלה יש בחינה של שכינה. בשו"ת ויברך דוד על הל' נישואין סימן קנד נפסק שאסור לכלה לזוז בזמן המצוה טאנץ ובעומק זה לכאורה מכוון למה שאיתא בפסוק (מלאכי ג ו) כי אני ה' לא שניתני כלומר אין שינוי ותנוע בהקב"ה.

רבותינו חלקו כיצד מרקדין לפני הכלה בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה. בעומק אולי יש להסביר שיטת ב"ה לענין של תוארים ושבח ועבודה כלומר יש עבודה לתאר ולשבח את הכלה לפני בעלה וזה מכוון לימי עבודה שיש לנו בעולם הזה המכונה עולם השקר כי בעולם הזה אין לנו השגה אמיתי בעצמות הקב"ה רק מצד התחברותו ית' לעולמות כמו שכתוב בנפש החיים שער ב' פרק ה'.

לעומת זאת ב"ש אומרים כלה כמות שהיא כלומר בלי מסכים והבדלים וזה מכוון לימות המשיח ולעולם הבא עולם האמת שעליו נאמר והיו עיניך רואות את מוריק זוכים לזיו השכינה ואור הגנוז כמו שכתוב בנפש החיים שער ד' פרק כא.

וראיתי בשם האמרי אמת (מגור פר' שלח) שיש בדברי בית הלל ענין להתיחס לפנימיות הכלה שתמיד טוב ע"כ. חל איסור להסתכל על כלה וא"כ ממילא נשאר לנו יחס רק עם פנימיותה.

הבן יהודע בכתובות דף טז מסביר שלשון מרקדין ולא מקלסין הוא מלשון הרקדת הקמח להבדיל הפסולת שבו לזרקם וליקח הסולת נקי ע"כ ובליקוטי הרי"ם בערך נישואין איתא ענין ריקודין אנשי מעשה בשעת שמחה הוא מלשון הנזכר בשבת המרקד שהוא אב מלאכה בשבת שמפריד האוכל מתוך הפסולת או להיפוך כן הוא גם ענין הריקוד שמפריד הגשמיות מהנשמה עד שבא להתפשטות הגשמיות ע"כ.

הובא בהרבה ספרים דברי התורת חיים במס' עבודה זרה יז. בד"ה אבי ידיהו וזה לשונו ולא אמרו חכמים אלא כיצד מרקדים לפני הכלה ולא עם הכלה ע"כ.

ויוצא שרוקדים משך החתונה ביחד עם החתן ובסוף יש ריקוד נוסף לפני הכלה עד שבסוף החתן מתאחד עם הכלה ורוקד איתה ואולי יש לומר שהמצוה טאנץ מכוון לענינים הנ"ל כי מתחילים לרקוד לפני הכלה ולא עם הכלה ולא נוגעים בה אלא רוקדים בריחוק מקום או עם הפסק אבנט עד שהחתן רוקד איתה וברוב המקומות נוהגים שהחתן רוקד יד ביד ידה בידו ביחד בלי הפסק

ולא לפני הלכה אלא עם הכלה. ובבן יהוידע הנ"ל כתוב ונמצא זו היא כלה של החתן בעולם התחתון כמו שהיא באמת בעולם העליון במקום שרשים שלהם ששם יחדיו ידובקו ע"כ.

איתא בחז"ל דעלמא דאזלינן מיניה כהלולא דמי וברוב המקומות מקיימים המצוה טאנץ בסוף החתונה.

חתן דומה למלך וביאת משיח בן דוד מלך המשיח משלשלת מלכות בית דוד יגיע ב"ב לתקן כל קומת כנסת ישראל עד העקב לגלות הנשמה ולהביא אותנו לעולם הבא אין לא ראתה אלקים זולתך ונזכה למאמר חז"ל אמר רבי אלעזר עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכו'.

תשובה:

יפה מאוד! ישנם כמה אופני חיבור בין זכר ונקבה. נשיקין, ברישא, ג"ר. (וכן חיבור בעיניים, אסור לקדש עד שיראנה, עין בעין יראו). חיבוק - בגופא, חג"ת. זיווג ממש, יסוד ביסוד. אולם יש עוד חיבור שהוא ע"י רגליים, בבחינת איהו בנצח ואיהי בהוד. וזהו רקידה ברגליים. ויש שנותנים יד, ואזי נעשה חיבור ידיים ורגליים יחד, ומעשה זה הוא ההקדמה לחיבור היסודות שהם בין הרגליים. וכל הריקודים בחתונה הוא תיקון הרגליים כהכנה לבחינת "בין רגליה כרע שכב". ועל ידי זה נעשה בירור הרגלין בכלל, ובפרט בריקוד אחרון עם הכלה נעשה בחינת מרקד כמ"ש בשם הבן יהוידע והליקוטי הרי"ם, ונברר רגליה יורדות מות, שעומד להיכנס למקום הנקרא בנוק' מקום "הקבר", ונצרך שיכנס שם בבחינת "אבר חי" ולא אבר מות, ולכך נעשה לבסוף (מלבד הנ"ל), והוא תיקון ל"סוף" כל האדם למיתה, וכאן נעשה בירור שהסוף "אבר חי", וחי לעולם!

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לברורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:
טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד
9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה
חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'
ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571